

Η θεά «Ελευθώ» κατά τη Μυθολογία

Ε. Πατσουράκου, Μαία

Θα ήταν πιστεύω παράλειψη, αν ξεκινώντας την επανέκδοση του «Ελευθώ», δεν δίνανε κάποια στοιχεία για την αρχαία Ελληνική θεότητα του τοκετού, την προστάτιδα των Επιτόκων την «Ελευθώ» ή «Ειλείθουια» ή «Ελεύθειια».

Η λέξη «Ειλείθουια», φαίνεται να αποτελείται από τα ρήματα: «Ειλέω» (στεναχωρώ, πιέζω κ.λπ.) και «θύω», το οποίο σημαίνει, εκτός των άλλων, στενάζω με ορμή ή μαίνομαι, τρελαίνομαι.

Κατά την αρχαία παράδοση, το όνομα οφείλεται στην ικετευτική κραυγή των επιτόκων «ελθέ, ελθέ», οι οποίες φώναζαν τη θεά για βοήθεια.

Η λατρεία της «Ειλείθουιας» ήταν ευρύτατα διαδεδομένη. Πριν τις κρίσιμες ώρες του τοκετού και μετά τη γέννηση του βρέφους, οι γυναίκες αφιέρωναν στη θεά πέπλα, φορέματα, ακόμα και τούφες από τα μαλλιά τους. Κατά τον Πλάτωνα, οι γυναίκες έπρεπε να παραμένουν στο ναό της θεάς κάθε ημέρα, «μέχρι τρίτου μέρους ώρας».

Οι μύθοι πάντως γύρω από την αρχαία θεότητα είναι πολλοί και σε πολλά σημεία αντιφάσκουν. Ο Όμηρος πρώτος την αναφέρει, ως έφορον του τοκετού και βοηθό των επιτόκων, η οποία είχε το ιερό σπήλαιό της στην Αμισό της Κρήτης. Προγενέστερα όμως αναφέρεται ο πληθυντικός «Ειλείθουιες». Αυτές εμφανίζονταν ως θυγατέρες του Δία και της Ήρας και χαρακτηρίζονταν ως «μονοστόκοι», δηλαδή ότι γεννούν πόνους.

Χαρακτηριστικός είναι ο μύθος που πε-

Ελευθώ, η θεά προστάτιδα των επιτόκων.

ριέχεται στο ομηρικό έπος, κατά το οποίο η Λητώ βρισκόταν σε τοκετό επί εννέα ημερονύκτια, έχοντας γύρω της όλους τους αθάνατους, αλλά δεν μπορούσε να γεννήσει. Η Ήρα, που ζήλευε τη Λητώ, είχε μείνει στον Όλυμπο, έχοντας μαζί της την «Ειλείθουια». Τελικά, η αγγελιαφόρος Ίριδα κατάφερε να τη μεταφέρει στη Δήλο, όπου βρισκόταν η Λητώ και έτσι η τελευταία γέννησε.

Κατά τον Όμηρο – ιερό αιδοί – ήταν μητέρα του Έρωτα και «Κρόνου πρεσβυτέρων». Ο γηραιός ποιητής αποδίδει σ' αυτήν το επίθετο «Εύλιнос», δηλαδή η καλώς κλωθούσα και τη συγχαιεί – όπως

παρατηρεί ο Πausanías – με τη μοίρα της ζωής. Η καλή ή κακή έκβαση του τοκετού στηρίζεται στη θέληση της θεάς, η οποία αποφασίζει για την «τύχη» του βρέφους, εάν δηλαδή αυτό γεννηθεί ζωντανό ή νεκρό. Γι' αυτό ίσως το λόγο σχετίζεται με τις Μοίρες, είναι η πρόεδρος των «βαθυφρόνων Μοιρών», οι οποίες παρευρίσκονται στη γέννηση.

Στην Τεγέα, η θεά επωνομάσθη «Αυγή εν γόνασι», γιατί η Αυγή με την οποία ταυτιζόταν γέννησε τον Τήλεφο γονατιστή, δηλαδή σε στάση η οποία διευκόλυε τον τοκετό. Παρόλα αυτά στο Αίγιο – όπως φαίνεται από διασωθέντα νομίσματα αυτής της πόλης – η «Ειλείθια» εικονίζεται όρθια με το αριστερό χέρι υψωμένο και την παλάμη ανοικτή σε στάση εκπλήξεως, ενώ με το δεξί χέρι κρατά πυρσό, που συμβολίζει το φως της ζωής. Οι θεότη-

τες, με τις οποίες ταυτίστηκε και λατρεύτηκε μαζί, ήταν η Ήρα και η Άρτεμις, θεές που συνδέονταν στενά με τη γέννηση και την ανατροφή των παιδιών. Η Ήρα αποκαλείτο Αργεία Ειλείθια και η Άρτεμις στη Βοιωτία λατρευόταν μαζί με την Ελευθώ.

Οι Ρωμαίοι πήραν τη θεότητα αυτή από τους Έλληνες και άλλοτε τη λάτρευαν αλλάζοντας το όνομά της σε Λυκινία και άλλοτε με το κανονικό της όνομα. Κατά τη δωρική παράδοση, η λατρεία της μεταδόθηκε από την Κρήτη σε όλη την Ελλάδα. Υπήρχαν ιερά στην Κόρινθο, το Άργος, την Ερμιόνη, τη Μεσσήνη, την Ολυμπία, την Πάρο.

Είναι φυσικό να αποδίδονται τέτοιες τιμές και τέτοια λατρεία στη θεά, χωρίς την οποία κανείς δεν θα μπορούσε να δει το «φως» και τις «αυγές του ήλιου».

(Από τις εγκυκλοπαίδειες: ΗΛΙΟΣ και ΠΑΠΥΡΟΣ ΛΑΡΟΥΣ)

Λίγα στοιχεία για τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών

Μ. Λιουλιά - Τσιτσιλώνη, R.M., S.C.M., M.T.D., τέως Διδάσκουσα Μ.Μ.Η.

Η Διεθνής Συνομοσπονδία Μαιών (International Confederation of Midwives, ICM) είναι διεθνής οργανισμός, που εδρεύει στο Λονδίνο και συμπεριλαμβάνει 50 εθνικούς Συλλόγους Μαιών με περισσότερα από 100.000 μέλη.

Η ιστορία της ξεκινά τον Αύγουστο του 1900, όταν για πρώτη φορά 100 περίπου Μαιές από 9 Ευρωπαϊκές χώρες, συναντήθηκαν στο Βερολίνο και συζήτησαν θέματα του κλάδου τους, κυρίως τη χρονική διάρκεια της εκπαίδευσης της Μαιάς.

Από τότε μέχρι και σήμερα, βασικός στόχος της Συνομοσπονδίας είναι να προωθή την εκπαίδευση και τις γνώσεις της Μαιάς γύρω από την επιστήμη της.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού η Διεθνής Συνομοσπονδία Μαιών δρα:

- Δημοσιεύοντας στον τύπο, κυρίως σε εφημερίδες και περιοδικά, άρθρα που αφορούν σε ομιλίες, σεμινάρια, συμπεράσματα συνεδρίων, προγράμματα διαλέξεων, συγκεντρώσεων και επισκέψεων